

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties (BZK)
Mw. Mr. Drs. H. Bruins Slot
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Datum
28 januari 2022
Kenmerk
TFI/U202200069
Telefoon
070-3738393
Bijlage(n)

Onderwerp

Consultatie Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden

Geachte mevrouw Bruins Slot,

Op 13 december 2021 ontvingen wij de ontwerpregeling kwijtschelding belastingen medeoverheden voor advies. Graag maken wij gebruik van de geboden gelegenheid om op de ontwerpregeling te reageren.

Met de regeling wordt uitvoering gegeven aan de motie van het Tweede Kamerlid Krol c.s.¹ waarin de regering wordt verzocht de Nadere Regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen zo aan te passen, dat AOW-gerechtigden die qua inkomen recht hebben op kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, dit recht niet verspelen door het hebben van een kleine vermogensbuffer. In de regeling wordt daarnaast een omissie hersteld die was ontstaan bij een eerdere wijziging van de Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen. Tot slot wordt geregeld dat de regeling uitdrukkelijk van toepassing is op provincies.

De Regeling kwijtschelding belasting medeoverheden vervangt de Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen. Zij bevat de regels over de wijze waarop gemeenten, provincies en waterschappen met betrekking tot de wijze waarop de kosten van bestaan en de wijze waarop het vermogen in aanmerking worden genomen afwijkende regels kunnen stellen die ertoe leiden dat in ruimere mate kwijtschelding van belastingen wordt verleend. In aanvulling op de nu geldende regels wordt voorgesteld om decentrale overheden de mogelijkheid te geven om voor twee specifieke doelgroepen, AOW-gerechtigden en duurzaam arbeidsongeschikten, ruimere vermogensnormen toe te passen zodat het hebben van een (bescheiden) vermogen niet aan de kwijtschelding in de weg staat.

¹ [Kamerstukken II, 2019/20, 24515, nr. 524](#)

Gemeenten staan positief tegenover de *mogelijkheid* om voor AOW-gerechtigden en duurzaam arbeidsongeschikten ruimere vermogensnormen te hanteren. Het staat gemeenten vrij om hier niet voor te kiezen. Gemeenten vinden het belangrijk dat inwoners die hun belastingen niet of alleen met grote moeite kunnen betalen, kwijtschelding kunnen krijgen. De VNG heeft in het verleden al verzocht de vermogensgrenzen van de kwijtschelding te verruimen.² Dat heeft ertoe geleid dat per 1 januari 2012 in de Gemeentewet, de Provinciewet en de Waterschapswet voor decentrale overheden de grondslag is geschapen om voor de vermogensnorm af te wijken van de rijkskwijtscheldingsregeling uit de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. Ook hebben verschillende gemeenten de afgelopen jaren meermalen gepleit voor verruiming van de vermogensnormen.³

Wij merken op dat vooral gemeenten en waterschappen belastingen kwijtschelden. Bij het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen gaat het in de praktijk om de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De onroerendezaakbelasting voor woningen wordt enkel van eigenaren geheven en die komen vanwege dat bezit in beginsel niet voor kwijtschelding in aanmerking. Met de rioolheffing en de afvalstoffenheffing worden kosten in rekening gebracht voor taken die de gemeente uitvoert voor de inwoners. Kwijtschelding betekent dat een deel van de inwoners niet hoeft mee te betalen aan diensten waar ze wel gebruik van maken en dat die kosten voor rekening komen van anderen. Kwijtschelding van riool- en afvalstoffenheffing betekent ook dat de financiële prikkel voor waterbesparing, afvalscheiding en andere beleidsdoelen voor die groep ontbreekt.

Het kabinet heeft tot nu toe steeds afgezien van een verhoging van de vermogensnormen omdat een verhoging van de vermogensnorm het risico op een armoedeval bij inkomenstoename vergroot. Omdat bij zowel AOW-gerechtigden als duurzaam arbeidsongeschikten er geen inkomenstoename te verwachten is - de kans dat zij ooit weer aan het werk zullen gaan is immers klein - zal volgens het kabinet de armoedeval zich voor deze doelgroep niet voordoen. Om die reden heeft het kabinet besloten het mogelijk te maken om voor deze specifieke doelgroep ruimere vermogensnormen te hanteren.

Bij de mogelijkheid om ruimere vermogensnormen te hanteren plaatsen wij een aantal kanttekeningen. Deze kanttekeningen betreffen de uitvoerbaarheid van de regeling. Het is de vraag of dit voor decentrale overheden uitvoerbaar is. Blijkens de toelichting op de ontwerpregeling wordt ervan uitgegaan dat de regeling geen regeldrukeffecten met zich meebrengt. Dat is onjuist.

Een gemeente zal bij een kwijtscheldingsaanvraag expliciet moeten beoordelen of iemand misschien duurzaam arbeidsongeschikt is. Belastingenschuldigen die duurzaam arbeidsongeschikt zijn komen op dit moment echter niet als zodanig voor in de (kwijtscheldings)bestanden van de lokale belastingorganisaties. De aanvrager van kwijtschelding zal dit desgevraagd moeten aantonen. Blijkens de toelichting bij de regeling *“staat het gemeenten vrij om van de betrokkene stukken te vragen die de duurzame ongeschiktheid staven. Gedacht kan daarbij worden aan een volledige ontheffing van arbeidsverplichtingen in het kader van de Participatiewet of een beschikking in het kader van een arbeidsongeschiktheidsuitkering die inzicht biedt in de mate van arbeidsongeschiktheid.”*

² Tweede Kamer 2009–2010, 32315, nr. 6

³ Brief Utrecht d.d. 15 september 2016, brief Amsterdam/ Ombudsman Metropool Amsterdam/ Utrecht/ G40 d.d. 12 maart 2018, brief Amsterdam c.s. d.d. 29 januari 2019

Niet alleen ontbreken concrete objectieve normen waaraan de invorderingsambtenaar de duurzame arbeidsongeschiktheid kan toetsen, maar ook zorgt dit voor zowel de aanvrager als voor de gemeente voor een (administratieve) lastenverzwaring.

Wij vragen u om in de (toelichting bij de) regeling duidelijk aan te geven van welke objectieve gegevens of documenten gemeenten kunnen uitgaan bij de beoordeling van een kwijtscheldingsverzoek van een belastingschuldige die aangeeft duurzaam arbeidsongeschikt te zijn.

Verder kan de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets door het Inlichtingenbureau op deze gevallen niet worden toegepast. Het Inlichtingenbureau, dat voor het merendeel van de gemeenten, waterschappen en hun gemeenschappelijke uitvoeringsorganisaties geautomatiseerd toetst of burgers in aanmerking komen voor (verlenging van) het recht op kwijtschelding, kan namelijk geen inzicht bieden in gegevens over arbeidsongeschiktheid voor het uitvoeren van de kwijtscheldingsregeling. De bevraging van gegevens uit de polis administratie van het UWV door het Inlichtingenbureau heeft als doel om de inkomenspositie van een huishouden te bepalen en niet of iemand arbeidsongeschikt is om daarmee vervolgens de vermogensnorm daarmee te verhogen. Voor de geautomatiseerde toets is het noodzakelijk dat het Inlichtingenbureau een bron kan raadplegen waarvan de bronhouder deze personen met zekerheid kan aanleveren. Wij vragen u om een oplossing die het mogelijk maakt deze doelgroep te toetsen.

Daarnaast vragen wij uw aandacht voor het voorgenomen moment van inwerkingtreding van de regeling. De regeling treedt in werking op de dag na publicatie in de Staatscourant, waarbij het de bedoeling is dat de regeling van toepassing is op kwijtscheldingsverzoeken die vanaf dat moment worden gedaan. Op eerdere kwijtscheldingsverzoeken, is de oude regeling van toepassing. Dit kan tot ongelijke behandeling leiden van personen die in dezelfde omstandigheden verkeren, maar die op een verschillend moment kwijtschelding hebben aangevraagd. Het moment van de aanvraag is immers bepalend voor de hoogte van de vermogensnorm waaraan wordt getoetst. Deze mogelijke ongelijkheid is moeilijk uit te leggen omdat het belastingaanslagen over hetzelfde jaar kan betreffen. Wij merken hierbij bovendien op dat het Inlichtingenbureau bij de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets niet aan verschillende vermogensnormen kan toetsen, wat de regeling voor de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets niet uitvoerbaar maakt.

Wij vragen u om de regeling zodanig vorm te geven dat de gesignaleerde ongelijkheid zich niet voordoet en uitdrukkelijk rekening te houden met de uitvoerbaarheid van de regeling.

Naast deze kanttekeningen hebben wij een aantal opmerkingen en suggesties voor verbetering en verduidelijking van de tekst van de ontwerpregeling. Deze opmerkingen en suggesties hebben wij ambtelijk met uw medewerkers gedeeld.

Wij vertrouwen erop u met bovenstaande van dienst te zijn geweest en dat u rekening houdt met onze opmerkingen en suggesties over de ontwerpregeling. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om desgewenst een nadere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur